

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. VI. Quomodo tollatur Juramenti obligatio?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

est gravis, vel periculum est, ut fiat gravis; quamvis universim talis censetur esse, quoties cogit infirmum jacere in lecto, ut patet ex ipso decreto, nisi tamen ex podagra, verbi gratia, decumbat. Quarto, satis est, si admonitio fiat per alios. Quinto, non obligantur Medici infirmum deserere cum gravi ejus damno; quia præceptum humanum non obligat contra charitatem, quæ præcipit, ut ægro subveniatur; Præsertim quia fieri potest, ut infirmus si convalescat, resipiscat: Quod si non imminet ægro grave mortis periculum, si deseratur, deseri debet, ut apte notat Suar. apud Bonac. punct. 16.

V. Ex secunda regula inferitur primo, quod si jurasti ducere Bertam sanam, divitem, bonæ famæ, Virginem, &c., non tenearis, si incidat in infirmitatem incurabilem, in paupertatem, fornicationem, &c., quia sponsalia habent hanc tacitam conditionem; ergo etiam juramentum adjectum sponsalibus.

VI. Secundo, qui promisit aliquid Titio cum juramento, non tenetur, si Titius fiat ingratus, aut si mutuatam repromissionem frangat; quia ex Molin., Sanch., Bonac. loc. cit. tale juramentum habet hanc tacitam conditionem, nisi fueris ingratus, aut fidem frangas.

Tertio, qui urbanitatis causa juravit non bibere, non sedere, &c., nisi alter prius bibat, sedeat, &c., non tenetur, si a socio cogatur, quia subest hæc tacita conditio, ut notat Sanch.; Quamvis Lessl. cap. 42. num. 22. putet, juramentum hoc fieri in favorem focii, & ab eo relaxari, dum prior bibere non vult.

VII. Quarto, qui promisit aliquid absenti cum juramento, potest promissionem revocare, antequam acceptetur, (nisi fiat per modum voti) quia promissio habet hanc tacitam con-

ditionem, si acceptetur: Ita Lessl. loc. cit., & Sanch. contra Suar. apud eundem Bonac.

Quinto, si facta pace cum inimico jurasti te illi non nociturum, intelligitur ex causa præterita, seu nisi ipse novam causam dederit.

Sexto, si jurasti servare secretum, intelligitur, nisi vergat in damnum alterius.

Septimo, si jurasti te puniturum filium, intelligitur, nisi ob aliam causam aliud visum fuerit; videlicet vel quia veniam petit, vel quia alter intercedit, vel quia damnum majus sequitur ex punitione, &c.

Octavo, si jurasti te soluturum alteri centum, quæ mutuavit, intelligitur, nisi aliunde satisfeceris, vel compensaveris; unde poteris uti compensatione, quia compensatio est quædam solutio, & vera satisfactio.

Nono, si jurasti facere quicquid alter petierit, intelligitur dummodo non petat aliquid immoderatum, aut illicitum, ut petit ab Herode puella saltans. Ultimo, si jurasti judici te dicturum quæ novisti, non teneris occulta pandere.

ARTICULUS VI.

Quomodo tollatur juramenti obligatio?

- I. *Juramenti obligatio impeditur aut per legem irritantem contractum, aut per legem prohibentem contractus jurati executionem.*
- II. *Tollitur vero juramenti obligatio aut per cessationem causa principalis, aut per mutationem materia, aut per irritationem, aut per commutationem, aut per relaxationem. Et eadem est ratio de Voto.*
- III. *Cessat juramenti, & voti obligatio, si superveniat notabilis mutatio, qua prævisa non jurasses, aut vovisses.*

- visses. Sed quid si dubietur, an sit huiusmodi mutatio, qua supervenit?
- IV. Quinam possint, & quomodo iuramenta, ac vota irritare?
- V. Quid intersit inter irritationem, & dispensationem voti, ac relaxationem iuramenti?
- VI. Quanam vota, aut iuramenta filiorum possit Pater irritare? Num etiam id possit mater? Quanam servorum iuramenta possit Dominus irritare?
- VII. Quanam possit Uxor iuramenta Maritus irritare, aut Uxor Mariti?
- VIII. Superiores Regulares quanam vota, & iuramenta subditorum irritare possint? Pontifex Regularium vota potest irritare, secularium vero potest solum dispensare. Quid hac in re possint Abbatisse? Quid de novitiis?
- IX. Quinam possit iuramenta relaxare, ac vota dispensare? Et quanam causa ad id requiratur?
- X. Voti vinculum est fortius vinculo iuramenti; unde reservato voto, verbi gratia castitatis, non eatenus reservatur tale iuramentum.
- XI. Qui potest vota, & iuramenta commutare, non eatenus potest dispensare in illis; quamvis e converso qui potest dispensare, potest etiam vota iurata commutare.
- XII. Ipse vovens, & iurans potest votum, & iuramentum, si non sint reservata, commutare in melius, & probabiliter etiam in evidenter aequale; iurans tamen, aut vovens in favorem alterius nequit ea, si sint acceptata, commutare.
- I. **O**bligatio iuramenti potest primo impediri, ne inducatur, & secundo potest inducta tolli. Dupliciter impeditur, ne inducatur, Primo, per legem irritantem contractum,

aut iuramentum, ut Trident. sess. 24. cap. 5., irritat renunciationem iuramentam Novitii factam ante duos menses præcedentes professionem. Secundo, prohibendo executionem contractus; iuramentum enim non potest obligare ad id, quod lege prohibetur: Sic aliqui cum Less. cap. 42. num. 55. putant, impediri obligationem pœnæ conventionalis sponsalibus appositæ, & iuramento firmatæ. Ex quo patet, Principem sæcularem posse indirecte irritare vinculum iuramenti, prohibendo scilicet executionem alicujus contractus, cui adjectum est iuramentum.

II. Deinde obligatio iuramenti semel inducta potest quadrupliciter tolli, cessatione videlicet, seu mutatione materiæ, Irritatione, Commutatione, & Relaxatione, sive hæc fiat ab homine, in cuius favorem iuratur, sive a superiore tollente ex justa causa obligationem; Nam quod in votis dicitur dispensatio, in iuramentis dicitur relaxatio. De his omnibus sigillatim agendum: Et quoniam eadem est ratio de iuramento, ac de voto, ideo de utroque hic erit sermo.

III. Quæritur itaque primo; Quomodo cesset iuramenti, & voti obligatio?

Respondeo cessare primo, si cesset causa principalis, ob quam factum est; Verbi gratia, si iurasti non ingredi talem domum, quia ibi Berta erat tibi occasio peccandi, mortua Berta, cessat obligatio iuramenti. Secundo, cessat etiam per mutationem materiæ, videlicet si superveniat, aut de novo appareat notabilis mutatio, & difficultas, quæ si prævisa fuisset, iuramentum, seu votum prudentis arbitrio non fuisset factum; ut si quis verbi gratia iuraverit jejunare die Sabti, & postea agrotet. Ita D. Th. & alii apud Trull. lib. 2. cap. 2. dub. 8.

Quando autem dubitatur, an si prævisa fuisset talis difficultas, adhuc fa-

factum fuisset juramentum, vel votum, tunc ex Sanch. apud Trull. dub. 28. adimplendum est; quia stat possessio pro illo. Verum Bonac. disp. 4. quæst. 2. punct. 7. censet in tali casu judicandum in favorem voventis; quia in dubio nemo præsumitur velle seipsum posita notabili mutatione obligare.

IV. Quæritur secundo; Quomodo irritentur Juramenta, & Vota, & a quibus?

Respondeo, juramenta, & vota irritari, quando ea non approbantur a superiore, a quo indigent approbari, ut robur accipiant. Quare potest juramenta, & vota irritare, itaut nunquam reviviscant, quicumque habet potestatem dominativam vel in rem promissam, vel in personas jurantes, etiam si careat potestate spirituali: Unde fit posse Patrem (etiam sine culpa veniali, ut communiter docent contra Sayr., & Sanch.) irritare vota filii, Virum vota Uxoris, Dominum servi, Prælatum Regularem vota suorum subditorum, excepto voto ætioris Religionis, & Pontificem omnium Regularium. Si tamen Superior approbavit juramenta subditorum, valide quidem poterit deinde illa irritare, sed illicite, nisi detur justa causa: Quamvis probabiliter ex Suar. contra Sanch. apud Trull. dub. 20. raro id fit peccatum mortale, nisi scandalum, aut contemptus adsit.

V. Ex quo patet discrimen inter irritationem, & dispensationem, seu relaxationem; hæc enim causam requirit, unde cognosci debent in particulari vota, ut possint dispensari, & juramenta relaxari: Contra vero possunt simpliciter omnia omnino vota, & juramenta subditi indiscriminatim irritari a Superiore, quamvis ea in particulari non cognoscantur.

VI. Loquendo in specie primo de votis, & juramentis filiorum, certum est Patrem posse irritare omnia vota

filiorum impuberum, ex cap. *Mulier* 21. quæst. 2., idque propter imbecillitatem ætatis: Quare etiam votum ingrediendi Religionem irritari potest; etiam votum factum ante pubertatem, sed implendum post pubertatem, nisi post pubertatem ratificatum sit: Contra vero non potest Pater vota personalia filiorum puberum irritare, nisi forte hujusmodi vota repugnarent domesticæ gubernationi, & potestati Patris; ut si filius vovent peregrinationem longam, aut multa jejunia cum periculo morbi; immo etiam jejunium unius diei, si proinde Pater cogeretur parare alios cibos a communibus. Potest tamen pater vota realia filiorum puberum irritare, (nisi filii habeant bona castrensia, vel quasi, aut sint emancipati) Sicut etiam irritare potest vota mixta, exempli gratia de peregrinando &c., in quibus admiscetur expensæ reales labori personali; nisi forte filius intendat peregrinari mendicando. Si tamen filius habeat bona castrensia, (parta scilicet occasione belli, ut sunt stipendia militum, spolia, &c.) vel quasi castrensia, (quæ scilicet acquiruntur ratione beneficii, officii publici, aut artis liberalis, non vero mechanicæ, ut videre est apud Less. c. 4. dub. 3.) vota realia de iis expendendis non possunt a Patre irritari; cum habeant filii de iis liberam potestatem disponendi, sicut quando sunt emancipati. Nec potest Pater irritare vota realia puberum exequenda tempore, quo erunt sui juris.

Secundo, Mater non potest vota filiorum irritare vivente Patre, aut saltem Avo, Tutore, aut Curatore; quia in jure nullam tunc in filium habet potestatem: Si tamen his omnibus filius sit destitutus, potest Mater, & ea mortua, Avia.

Tertio, Dominus potest irritare vota mancipii, quæ illius obsequio præ-

præjudicant, ut votum peregrinationis, religionis, &c. Unde non potest irritare votum castitatis, orationis moderatae, &c. Votum autem Religionis, & quodcumque aliud ante servitutem emissum remanet suspensum tempore servitutis. Si tamen tempore servitutis emissum sit, & tempore servitutis sit etiam exequendum, semel irritatum non reviviscit; Si vero post servitutem exequendum sit, (ut si voveat servus ingredi Religionem post servitutem) certe ad id tenetur, cum non præjudicet subjectioni, ut docent communiter.

Uxor autem Domini, quia non habet bonorum omnium administrationem, vota servorum irritare non potest.

VII. Quarto, Maritus potest omnia vota, & juramenta uxoris irritare, quæ matrimonio sunt incommoda, & domesticæ gubernationi. Vota vero non præjudicantia, ut orandi, non mentiendi, &c. communiter docent, quod non possit irritare: Quamvis probabiliter putet Pal., Bonac., Azor., quod possit; sicut Pater potest omnia vota filii irritare; Nam Genes. 3. dicitur de uxore: *Sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui*; unde etiam potest irritare vota tempore conjugii emissæ, sed implenda mortuo marito, verbi gratia votum non iterum nubendi, aut castitatis, &c., ut notat Sanch. lib. 4. cap. 31., & Dian. part. 4. tract. 4. resol. 110. Votum non petendi debitum ab uxore emissum potest irritari a marito absque ulla causa, si sine sua licentia factum sit; si vero de sua licentia, valide potest sine causa irritari, sed illicite irritatur. Quod tamen non militat in simili voto viri emissæ de licentia uxoris, ut mox dicemus.

Quinto, Uxor potest irritare solum vota mariti sibi præjudicialia, ut votum castitatis, longæ peregrinationis,

immoderatae abstinentiæ, aut elemosynæ. Ratio est, quia vir non subicitur uxori quoad voluntatem, sed quoad materiam per votum promissam. Si vero vir de licentia uxoris emisit votum sibi præjudicans, verbi gratia non petendi debitum, nec licite, nec valide poterit ab uxore irritari, ut communiter docent apud Tambur. contra Trull. cap. 2. dub. 33. Ratio est, quia intantum potest uxor irritare vota mariti, inquantum sibi præjudicant, non quia habet potestatem dominativam in illum; atqui per licentiam datam cum suo præjudicio jam renunciavit; ergo non potest amplius irritare: Quod idem docent Doctores de votis servorum de licentia Domini emissis.

VIII. Sexto, Superiores Regulares possunt irritare omnia vota subditorum, non secus ac Pater filiorum imuberum; quia subiectam sibi habent eorum voluntatem. Solum irritare non possunt vota constituenta statum religiosum, ut patet; quia sic haberent potestatem destruendi suam potestatem; Nec votum assumendi Religionem strictiorem, ex cap. *Licet, de Regularibus*.

Nomine autem Superioris Regularis venit etiam Summus Pontifex, qui proinde irritare potest regularium vota; Reliquorum vero fidelium vota, & juramenta Pontifex solum potest dispensare, non irritare; Et ratio est, quia solum Religiosi per votum obedientiæ illi tanquam capiti subiciuntur; potestas autem irritandi consequitur ad votum obedientiæ; potestas vero dispensandi ad potestatem jurisdictionis. Abbatissæ juxta Sanch., & Suar. possunt etiam irritare vota subditarum, quia pariter subditæ emittunt vota obediendi Abbatissis; Et quamvis careant ista jurisdictione spiritali, adhuc vota Monialium irritare possunt, ex Suar. apud Trull., sicut pot-

potest Pater irritare vota filiorum. Azor. tamen, & Pal. solum concedunt Abbatissis, quod possint irritare vota præjudicantia gubernationi domus.

Relate ad Novitios, non possunt Superiores eorum vota irritare, ex Suar., Sanch., Pal. apud Tambur., cum votum obedientiæ non emiserint; Omnia tamen vota novitii tempore novitiatus suspenduntur, si præjudicant probationi, & commutari possunt in professionem religiosam. Immo ex Less. disp. 40. num. 8. possunt dispensari a Prælato regulari, qui erga illum habet potestatem quasi Episcopalem, cum non deceat ad Episcopum recurrere. Demum si Superior dedit facultatem votendi subdito, non potest licite sine causa tale votum irritare; potest tamen licite successor, quia non amisit jus suum.

IX. Quæritur tertio; Quinam possint juramenta relaxare, & vota dispensare?

Respondeo, relaxationem juramenti vel fieri per condonationem factam ab eo homine, in cujus favorem juratur; ut si juraveris dare centum Petro, & ille remittat; Vel fieri a Superiore tollente ex iusta causa obligationem, eo modo quo vota dispensantur. Certum autem est, ad hanc relaxationem, seu dispensationem requiri justam causam, non solum ut licite, sed etiam ut valide fiat. Est autem iusta causa ad dispensandum, & a fortiori ad commutandum Ecclesiæ utilitas, Dei honor, bonum jurantis, magna ejusdem fragilitas, per quam timetur juramentum, aut votum sæpe violandum; Item jurantis inconsideratio, levitas, inconstantia, timor, vel alia animi perturbatio in jurando.

Notandum ulterius, juramentum aliud fieri in purum obsequium Dei per modum voti; ut si alicui jures te nunquam lusurum, pejeraturum,

Paris II,

&c.; Aliud vero in commodum, lucrum, vel obsequium alterius; ut si jures dare centum Titio, solvere usuras, &c. His explicatis

Dico primo, juramenta, & vota in utilitatem alterius facta ne a summo quidem Pontifice regulariter dispensari possunt, si sint acceptata, nisi forte aliquando bonum commune dispensationem requireret. Ratio est, quia non potest Pontifex privare homines jure suo; per hoc autem, quod acceptata sit promissio jurata, jam ex iustitia debetur, quod juratum est. Ita Cajet., & Abbas: Dixi, Regulariter, nam dispensari possunt a Papa, Primo, si juramentum fraude, vel metu sit extortum; ut si jurasti dare centum latroni. Secundo, si adsit injustitia; ut si jurasti solvere usuras. Tertio, in pœnam justam, & debitam ei, in cujus favorem juramentum est præstitum; ut quando vi, vel fraude extorquetur juramentum.

Dico secundo, juramenta, & vota prædicta, si non sint acceptata, poterunt ex iusta causa a Superiore dispensari, vel commutari. Ratio est, quia non posita acceptatione, nondum ab altero est acquisitum jus. Idem dicitur de juramentis, & votis acceptatis ab eo, in cujus favorem emittuntur, quando principaliter, & ultimate emittuntur in obsequium Dei, & minus principaliter in favorem alterius: Verbi gratia, si jurasti dare dotem Bertæ, itaut præcise in honorem Dei promiseris talem favorem Bertæ. Ita Dian. part. 6. tract. 6. resol. 61., Fagund., & alii cum Tambur. lib. 3. cap. 17. Ratio est, quia in hoc casu acquiritur jus ab acceptante dependenter a beneplacito Dei; cum non sit ipsi principaliter directa promissio jurata; atque adeo si ponatur aliquid Deo gratius, non fit contra juramentum: Præsertim quia semper votum, & juramentum principaliter

P. fa.

factum in Dei obsequium habet illam tacitam conditionem, nisi voluero hoc votum in melius commutare; ergo tale votum poterit etiam propria auctoritate in melius commutari.

Dico tertio cum Pal. apud Tambur. lib. 3. cap. 3. num. 45. Quando iuramentum non confirmat contractum, (qui scilicet contractus jure civili est irritus) licitum est petere relaxationem, & facillimo negotio dari debet a Praelato, non solum si in eo appareat turpitudine ex parte recipientis, ut in iuramento de solvendis usuris, sed etiam in aliis, ut in iuramento de solvenda pecunia credita ludo amissa. Nam ex hoc iuramento, ut supponimus, nullum jus consurgit creditori; Causa autem iusta, ut relaxetur, est, ne homines assuescant contra legum dispositiones operari, seu ne alia via frustretur effectus per legem intentus, ut notat Sanch. lib. 3. cap. 12.

Dico quarto, Omnia iuramenta, & vota in obsequium Dei praestita, & quae jus iustitiae in altero non praesupponunt, dispensari possunt a Papa; Etiam votum solemne Religionis, ut communiter docent apud Trull. dub. 38. contra D. Th. 2. 2. quaest. 88. art. 2. Saepe enim in talibus votis Papae dispensarunt; debuit quippe talis facultas a Deo conferri Pontifici; cum ea aliquando opus sit.

Dico quinto, Possunt etiam Episcopi eadem vota, & iuramenta dispensare, & commutare, nisi a Papa sibi reserventur. Ratio est, quia talis potestas tradita est a Christo Domino Apostolis, eorumque successoribus pertinens ad externam Ecclesiae gubernationem, sicut est potestas excommunicandi, &c., Unde debetur Episcopis, nisi sit illis limitata a Pontifice; ut de facto limitatur relate ad illa quinque vota Castitatis perpetuae, Religionis, & trium peregrinationum, Romanae,

Compostellanae, & Hierosolymitanae, quae Pontifici reservantur; quando sunt absoluta, & perfecta, & non sub poena, vel sub conditione emissa, ut infra dicemus cum de voto.

X. Dubium tamen est, An sicut votum castitatis est Pontifici reservatum, ita pariter sit reservatum iuramentum, quo quis jurat se castitatem servaturum? Sanch., & alii apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 69. affirmant. Sed Laym., Pelliz., & alii apud Tambur. probabiliter negant, quia solum ea quinque vota, non vero iuramenta reservantur; Diversum autem est vinculum voti a vinculo iuramenti; immo illud est majus, quia importat irreverentiam simul, & infidelitatem erga Deum, iuramentum autem solum irreverentiam, ut notat D. Th. 2. 2. quaest. 89. art. 8., Unde reservato voto castitatis non sequitur, quod sit etiam reservatum iuramentum: Contra vero, quia vinculum iuramenti est minus arctum, quam voti; & iuramentum promissorium est affine voto, idcirco Suar., Sa., & alii probabiliter docent, quod cui conceditur facultas dispensandi, vel commutandi vota, ei pariter concedatur facultas relaxandi, vel commutandi iuramenta, atque adeo vota jurata, quae emittuntur per haec verba, Voveo, & iuro me hoc facturum, &c.

Dico sexto, Vicarii Generales Episcoporum non possunt ex officio in votis dispensare, ut notat Sanch. lib. 2. disp. 40. Nec possunt Parochi, cum non habeant jurisdictionem in foro externo. Episcopus tamen in casu necessitatis potest in voto castitatis dispensare, puta si imminet ex mora periculum incontinentiae, aut gravis damni, nec sit facilis aditus ad Pontificem; ut Sanch. lib. 8. disp. 9.

Dico ultimo, facultas dispensandi in votis etiam Episcopo reservatis concessa est a Martino V. Confessariis
Be.

Benedictinorum, atque adeo eam habent omnes Regulares cum iis communicantes. Immo Societati nostræ concessit Gregor. XIII. facultatem commutandi omnia vota etiam jurata, exceptis illis quinque; Et circa hanc facultatem dicitur in nostris privilegiis V. *Commutatio, Communicatur omnibus Confessariis pro sola foro conscientia*; Commutatio tamen fieri non potest in præjudicium tertii.

XI. Quæritur ultimo, Quinam possit juramenta, & vota commutare?

Respondeo, quod cum minor causa requiratur ad commutandum, quam ad dispensandum quia plus est dispensare; ideo quicumque habet potestatem dispensandi, habet etiam commutandi; etenim commutatio tanquam pars minor in dispensatione continetur. Contra vero qui habet privilegium commutandi, non habet eatenus dispensandi.

XII. Dubium est, An possit ipse jurans, & vovens commutare sibi votum, & juramentum?

Respondeo, posse etiam sine ulla causa commutare in opus evidenter melius. Ratio est, quia non dicitur promissum infringere, qui illud commutat in melius; Potest etiam probabiliter commutare in opus evidenter æquale, itaut constet non esse minus. Ita Henr. apud Tamb. contra Suar. Sanch., & alios communius. Ut autem in æquale commutet, Less., & Tambur. aliquam saltem levem causam requirunt, Villalob. nullam apud Dian. part. 3. tract. 5. resol. 25.

Excipe tamen primo vota, & juramenta in favorem alicujus principaliter præstita, & acceptata; quia homini non semper est gratius, quod est melius. Si tamen principaliter sit præstitum juramentum in obsequium Dei, & minus principaliter in favorem alterius, diximus cum Dian. part. 6. tract. 6. resol. 61. probabiliter pos-

se commutari in opus Deo gratius; Verbi gratia, si vovisti dare dotem Berta principaliter propter obsequium Dei, poteris hanc dotem dare alteri magis indigenti, quæ scilicet non solum a miseria, sed etiam a peccato tollatur. Excipe etiam quinque illa vota reservata, quia eo ipso, quod votum reservatur, subditur arbitrio superioris; Quamvis ex cap. *Scriptura, de Voto*, omnia vota etiam reservata commutari possunt in ingressum Religionis.

Notandum hic, quod qui non habet facultatem dispensandi, sed solum commutandi, si commutet in notabiliter minus, graviter peccat; Verbi gratia, si jejunium mutaretur in quinque Pater, & Ave: Sic etiam peccat graviter habens facultatem dispensandi, si aut dispenset, aut commutet in notabiliter minus sine justa causa, itaut etiam dispensatio sit nulla; commutatio vero ex Sanch. lib. 4. cap. 51. sit valida, quamvis vovens contrahat obligationem gravem supplemendi id, quod deest ad æquandam materiam subrogatam pro re promissa. Non est tamen necesse, quod habens facultatem commutandi commutet semper in æquale; poterit enim ex justa causa commutare in minus, habens proportionem cum re promissa, ut docet Less., & alii, & ipsa praxis confirmat. Ratio est, quia cum probabiliter possit votum propria auctoritate commutari in evidenter æquale, facultas superioris commutandi, ne sit frustratoria, debet posse etiam in minus, dummodo non notabiliter.

Dubium est secundo, An facta commutatione liceat ad prius votum redire?

Respondeo, certum esse, quod possit, si commutatio facta sit in minus, vel in æquale; si tamen facta sit in majus, affirmat etiam Sanch. lib. 8. P. 2 de

de Matr. disp. 9. contra Filliuc. Ratio est, quia commutatio facta est in favorem ipsius voventis, cui potest ipse renunciare; Si tamen commutatio in melius facta sit ob majorem Dei cultum, cum sit facta in favorem Dei, non est licitum ad prius votum redire. Illud demum certum est, quod si commutatio fiat in opus, quod deinde vovens implere non potest, ad nihil amplius teneatur: Verbi gratia, si votum peregrinationis mutetur in jejunia, & propter ægritudinem deinde non possit jejunare, nec ad jejunia tenetur, nec ad peregrinationem, nec ad aliud.

ARTICULUS VII.

De Perjurio, ac de assuetu ad jurandum.

- I. *Perjurium presse sumptum est juramentum, cui deest veritas; late vero sumptum est, cui deest iudicium, & iustitia, seu necessitas, & honestas. Est perjurium peccatum gravius homicidio.*
- II. *Estque pariter peccatum gravius homicidio, nullum tempus velle dicare divino cultui.*
- III. *Consuetudo conjungendi juramentum cum mendacio sub mortali tollenda est. Immo mortaliter peccat, qui cum hac consuetudine inadvertenter jurat cum proximo periculo pejerandi; etiamsi tunc juret verum.*
- IV. *Quanam remedia adhiberi possint ad evellendam jurandi consuetudinem?*
- V. *Ut mortaliter peccet, qui assuetus juramenti hic, & nunc jurat, debet advertere ad obligationem, quam habet evellendi talem consuetudinem, aut ad periculum proximum pejerandi. Quonam pacto hac peccata in confessione aperien-*

da? Et quando negari debet ab solutio?

I. **P**erjurium proprie, & prout in jure sumitur, est Juramentum, cui deest aut veritas asserta in assertorio, aut veritas rei promissa in promisorio: Late autem sumptum significat omne juramentum, cui deest aliqua ex iis tribus conditionibus, videlicet vel veritas, vel iudicium, vel iustitia. Est autem Perjurium peccatum gravius homicidio, ex D. Th. & Sor. contra alios; tum quia opponitur præstantiori præcepto primæ tabulæ; tum quia est directe contra charitatem Dei; homicidium vero contra particularem proximi iustitiam.

II. Neque dicas, quod pariter peccatum contra tertium præceptum, videlicet die festo laborare, esset peccatum gravius homicidio.

Nam respondent Sylvest, & Sor., quod vel observantia diei festi sumitur, quatenus est de jure positivo, nempe prout est talis diei determinatio, & sic est minus grave homicidio; Vel sumitur quatenus est de jure divino præcipiente, quod aliquo tempore vacetur Deo; & sic qui per totam vitam nullum tempus divino cultui dicaret, committeret peccatum gravius homicidio.

III. Circa consuetudinem jurandi, cum hæc facilet, & ponat hominem in proximo periculo jurandi; si sit solum consuetudo jurandi, sed non mentiendi, non tenemur sub mortali illam extirpare, quia per illam non versamur in proximo periculo peccandi graviter, seu pejerandi: Contra vero si sit consuetudo conjungendi juramentum cum mendacio. Qui vero habet consuetudinem tam jurandi, quam mentiendi, non tamen conjungendi juramentum cum mendacio, si quoties jurat, advertenter ju-